7. 4. 2003

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Několik poznámek k Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit e.V. Část VI. „Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů “

Na rozdíl od poměrně složitých ustanovení o výkonu cizích rozhodnutí (srov. např. ustanovení §§63-66 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním) je úprava týkající se cizích rozhodčích nálezů mnohem jednodušší. Zásadní předností při uznávání a výkonu cizích rozhodčích nálezů je oproti soudním rozhodnutím především platná a účinná úprava této problematiky v mnohostranných mezinárodních smlouvách a to zejména v Newyorské úmluvě z roku 1958.

Na rozdíl od poměrně složitých ustanovení o výkonu cizích rozhodnutí (srov. např. ustanovení §§63-66 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním) je úprava týkající se cizích rozhodčích nálezů mnohem jednodušší. Zásadní předností při uznávání a výkonu cizích rozhodčích nálezů je oproti soudním rozhodnutím především platná a účinná úprava této problematiky v mnohostranných mezinárodních smlouvách a to zejména v Newyorské úmluvě z roku 1958. Tato úmluva zavazuje k dnešnímu dni více jak 140 smluvních státu a vzhledem k tomu, že obsahuje kompletní úpravu celé problematiky uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, stává se tak jedinečným a takřka výlučným pramenem tohoto práva. Německá spolková republika, stejně tak jako Česká republika jsou smluvními státy této úmluvy a tím je pro ně znění Newyorské úmluvy závazné a aplikovatelné na jejich výsostném území.

Rozhodčí řád DIS „DIS-Schiedsgerichtsordnung“ (dále jen jako „Řád“) se samotnému uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů nevěnuje. Obdobně je tato otázka upravena či výstižněji řečeno neupravena i v Rozhodčím řádu rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR, který se ve svém znění, jmenovitě v § 39 omezuje pouze na konstatování, že pokud strany nesplní povinnosti uložené jim v rozhodčím nálezu, podléhá takový rozhodčí nález nucenému výkonu rozhodnutí v souladu s právním řádem státu, ve kterém je o výkon takového rozhodčího nálezu žádáno. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že platnou právní úpravu této problematiky je na území Německé spolkové republiky pouze tamní zákon o rozhodčím řízení, který je obsažen v X. knize Občanského soudního řádu a mezinárodní smlouvy, ať již dvoustranné či mnohostranné, které jsou pro Německo závazné a k jejichž provedení je suverénní stát, jakýmž Spolková republika Německo bezesporu je, povinen.

Zentes Buch der Zivilprozessordnung tj. „desátá kniha občanského soudního řádu“ (dále je jako „ZPO“) upravuje uznání a výkon tuzemských, jakož i cizích rozhodčích nálezů v §1060 a §1061 ZPO. §1060 v odstavci 1 stanoví, že nucený výkon tuzemského rozhodčího nálezu nastane pouze za té okolnosti, pokud bude takový rozhodčí nález prohlášen za vykonatelný. Taková situace nastane v zásadě tehdy, pokud se bude jednat o rozhodčí nález konečný, tj. nebude proti němu možno podat opravný prostředek a dále nebude ze strany povinného subjektu dobrovolně vykonán. Dále je nutné, aby rozhodčí nález o jehož nucený výkon oprávněný subjekt žádá, nebyl stižen některou z vad, které jsou popsány v §1059 odst. 2 ZPO. Jsou to:

a) vady způsobilosti k právním úkonům, tj. strany nebyly způsobilé uzavřít rozhodčí smlouvu, nebo zmíněná smlouva není platná podle práva, kterému strany tutu smlouvu podrobily,

b) vady v ustanovení rozhodčího soudu, tj. složení rozhodčího soudu nebo rozhodčí řízení nebylo v souladu s ujednáním stran nebo v souladu s tímto zákonem,
c) vady spočívající ve vydání rozhodčího nálezu, který nespadá pod ustanovení rozhodčí smlouvy, rozhodčí doložky, tj. rozhodčí nález je vydán v jiné věci nebo rozhodčí smlouvu či doložku přesahuje,
d) vady spočívající v té skutečnosti, že strana proti níž je nález uplatňován nebyla řádně vyrozuměna o ustanovení rozhodce nebo o rozhodčím řízení, nebo že nemohla z jakýchkoli důvodů uplatnit své námitky a právo na obhajobu,
e) dále vady nemožnosti rozhodčího řízení dle německého práva a
f) vady plynoucí z té okolnosti, že výkon či uznání rozhodčího nálezu je v rozporu s „ordre public“ tj. s veřejným pořádkem.

Povinný subjekt se výše uvedených vad výkonu rozhodnutí, tzn. vad uvedených pod písmeny a), b), c) a d) může dovolávat jen ve lhůtě 3 měsíců ode dne doručení rozhodčího nálezu pokud nebylo mezi stranami dohodnuto jinak. V případě oprav chyb v rozhodčím nálezu či podání žádosti o jeho výklad podle §1058 ZPO, prodlužuje se tato lhůta o jeden měsíc. Odmítnutí výkonu cizího a/nebo tuzemského rozhodčího nálezu musí být stanoveno rozhodnutím německého soudu, přičemž příslušným soudem podle §1062 ZPO je Oberlandesgericht, tj. vrchni zemský soud.

Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů se řídí dle ustanovení §1061 ZPO podle Newyorské úmluvy z roku 1958 (dále jen jako „Úmluva“). Tato Úmluva se vztahuje na uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů, které plynou ze sporů mezi osobami fyzickými nebo právnickými a vydaných na území jiného státu než tohoto, v němž je žádáno o jejich uznání a výkon (článek I. Úmluvy). Úmluva rozumí pod pojmem rozhodčí nález nejen rozhodnutí rozhodců „ad hoc“, ale i rozhodnutí stálých rozhodčích soudů. Každý smluvní stát uzná rozhodčí nález za závazný a povolí jeho výkon podle předpisů o řízení, jež platí na území, kde je nález uplatňován (článek III. Úmluvy). Pro uznání a výkon takového nálezu se smluvní strany zavazují, nestanovit podstatně tíživější podmínky nebo vyšší soudní výlohy, než jsou stanoveny pro uznání a výkon národních (tuzemských) rozhodčích nálezů. Uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu dle této Úmluvy může být na žádost strany, proti níž je nález uplatňován odepřen za obdobných podmínek, jak jsou popsány výše pod písmeny a) - f) u odepření výkonu tuzemských (německých) rozhodčích nálezů dle §1059 odst. 1, 2 ZPO. Ostatní předpisy v mezinárodních smlouvách upravující rovněž uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů zůstávají tímto nedotčeny (§1061 odst. 1 ZPO). Samotná Úmluva poté ve vztahu k Ženevskému protokolu o doložkách a o rozsudím z roku 1923 a o Ženevské úmluvě o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků z roku 1927 stanoví, že tyto úmluvy pozbývají pro smluvní státy Úmluvy platnosti v rozsahu, v němž se stane tato Úmluva pro ně závaznou.

Mgr. Petr J. Syrovátko

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- GLP-1 v potravinářství: čekají nás v EU „GLP-1 friendly potraviny“?
- Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o předběžné otázce – C-386/23 ze dne 30. dubna 2025 – Prolomení zákazu uvádět zdravotní tvrzení týkající se rostlinných látek?
- Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc září 2025
- Prověřování zahraničních investic v EU: současný rámec, česká praxe a očekávané změny
- Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíce červenec a srpen 2025
- Že je jednotný patent drahý? Záleží na úhlu pohledu. Celoevropskou patentovou ochranu ale zlevňuje
- Přezkum rozhodnutí CAS vnitrostátními soudy Evropské unie
- Právo na soukromí vs. transparentnost firem: Kontroverze kolem evidence skutečných majitelů
- GDPR 2.0: Jednodušší regulace pro odvážnou a konkurenceschopnou Evropu?
- Důkladnější přezkum rozhodnutí vydaných Rozhodčím soudem pro Sport
- Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc červen 2025